

Szerkesztőség

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

Bulv. Regéls Ferdinand 22.
(József főherceg-ut.)

(Aradi Nyomda Vállalat.)

Sürgönycim: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDEKEN.

Egész évre ... 300 Lel.

Fél évre ... 180 Lel.

Negyed évre ... 90 Lel.

Havonta ... 30 Lel.

Hirdetések díjazás szerinti vételnek fel.

Megjelenik naponta reggel.

Avillamosvasut

Elmúlt a tél, itt van a tavasz, ekkorára ígérték, hogy a város elkészül a villamosvasut tervezésével és kiírja a pályázatot. A határidő azonban ismét kitolódott. Ez nem az első határidőeltolódás. Egy év előtt még azt írtuk, hogy 1923. év első felében megindul Aradon a villamos. Decemberben írtuk azt, hogy márciusban-áprilisban dönt a város a beküldött tervek felett. Március elmúlt, április már itt van, de tervek nem jöttek be, mert a város még sem hirdette a pályázatot. És Arad város villamosvasutjának felépítési időpontja ismét kitolódott egyelőre még ki nem számítható határidőre.

Eredetileg nem is akart villamosot építeni a város. A kisvasutal próbálkozott, majd az autóbusszkérdés került előtérbe. A Franco-Romana társaság ajánlotta fel a városnak autóbusszal a közúti közlekedés céljaira. Amikor ezt megtudták a gyárak, kérdést intéztek a városhoz, hogy miért nem inkább villamosforgalmat rendszeresít. A város vezetősége úgy látta, hogy az új villamosberendezkedés ma oly hatalmas összegbe kerülhet, hogy az nem lenne gazdaságos. De felmerült az a kombináció is, hátha valamely külföldi vállalatnak még békéből származó felszerelése vagy pedig más oly előnyös helyzete van, hogy a mai viszonyok mellett is felépítheti Aradon a villamosvasutat. Ezért határozta el a város vezető-

sége, hogy elkészített a villamosvasut tervezését és azt több nyelven lefordítva külföldi lapokban meghirdeti, a feltételek bővebb részleteit pedig külön közli majd a pályázókkal.

A városi villamosvasut tervezete és a pályázati feltételek készszen, idegen nyelvekre lefordítva fekszenek a fiókban. Font a város házában. Arra már nem került a sor, hogy a pályázatot meghirdessék. Drága a hirdetés nagyon, ezt is meg kell takarítani, ha felesleges. Levélileg érdeklődött több irányban a város és az eddigi jelek szerint a nyilvános pályázatra nem nagyon akadna jelentkező. A feltételek szerint a pályázónak a villamosvasut felépítésére és üzemeltetésére kell ajánlatát megtennie és úgy látszik, hogy a mai viszonyok mellett a villamosvasutak fentartása nem valami kifizető vállalkozás, mert a város vezetőségének tapogatózása arra mutat, hogy ilyen vállalatba senki sem fektetheti be a pénzét.

Meglepő a város részéről ez a lemondás, mert ez majdnem azt jelenti, hogy azok a rózsás remények, amelyek immár közel két esztendője várják a villamosközlekedés rövid időn belül történő megvalósulását, most valószínűleg teljesen eloszlanak. Ha a város vezetősége feladja a reményt, akkor nekünk a város polgárainak sem lehet bízni abban, hogy egyszer a rozoga kisvasutat gyorsirányú villamos váltja fel.

A gazdasági krízis, amely nem csak a háború által megvázított

Európán, hanem az egész világon végigvonaglik, most Aradot is, Arad város villamosközlekedését is teljes mértékben sújtja. Azért nem épülhet fel Aradon villamos, mert a világon minden drága. Az ipari termékek túlnyomó része jóval fölötte áll az aranyparitásnak, annak az értéknek, amelyet érette békében kellett fizetni és a nagyközönség, a fogyasztópublikum teljesítőképessége ezzel szemben jóval az aranyparitás, jóval a békébéli teljesítőképességek határai alatt áll. Ugyanakkor, amikor valamilyen iparcikkért a békébéli aranyárnak többszörösét kell megfizetni, jövedelmünk, a munkából folyó jövedelem messzire alatta marad a békébéli jövedelem értékének.

Drága lenne a villamosvasut felépítése és ha felépítenék, akkor drága lenne üzemeltetése és drága lenne a villamosjegy. De mégis remélnünk kell, hogy a város vezetősége, amely annyi agilitással, körültekintéssel és takarékossággal kezeli a város polgárainak vagyonát és érdekeit, biztosan meg fogja találni a módot ahhoz, hogy a mai botránnyosan rossz városi közlekedést egészségesebb eszközzel oldja meg. Lehet, hogy a kisvasut most már gazdaságos vállalkozás, lehet, hogy most már nem fizet rá fentartására a város, sőt talán haszna is van rajta, de nem az a cél, hogy a város egy egészségtelen és botrányszámba menő vállalatát csak azért tartsa fenn, mert hasznot hoz. Az egészségesebb és jó városi közlekedés friss

sebb vérkeringést, elevenebb életet teremt a városban és erre van szüksége a város lakosságának még ráfizetés árán is.

Fellázadt parasztlak,

(Harc a bolsevisták ellen. — Budkievic prelátus kivégzése.)

Lembergől jelentik: Zitonitban a parasztlak fellázadtak a bolsevisták ellen. A bolsevisták azonban a zendülést verbe fojtották és háromszáznegyven gazdálkodót halálra ítélték, akiket az ítélet nyomában végre is hajtottak. Vmnikiben, Humanban és még több helyen véres összeütközések voltak az orosz bolsevisták és a parasztlak között. A parasztlak tiltakozik, hogy a Tichon patriárka ellen megindított büntető eljárás főtárgyalását megtartsák.

Londonból jelentik: Az angol lapok bosszu művének mondták Budkievic prelátusnak az orosz szovjet-kormány által való kivégzését, ha az lényileg megtörtént. A Westminster Gazette az orosz eljárásban az egyház kiállítását látja. A Morningpost a kivégzésben annak a jelét látja, hogy a bolsevisták a keresztény vallás ellen hadjáratra készülnek és ezért azt javasolja, hogy az angol megbízottat hívják vissza Moszkvából.

A rossz feleség.

(Az ügyész eljött, amikor vádbeszédébe fogott.)

Párisból jelentik: Fortineau asszony gyilkossági pörének második napja izgalmas volt. A férjgyilkos asszony és Larno kisasszony, aki miatt Fortineau orvosprofesszor feleségét elhagyta — állottak szemben egymással.

A dráma jelenetek egymást kergették, amikor Larno kisasszony lépett a bíróság elé. Karcsu, csinos külsejű, mély gyászba öltözött fiatal leány, akinél a boldogtalan tudós megtalálta mindazt, amit a családi tűzhelynél hiába keresett és akiről később feleségévé akart tenni.

— Én nem csábítottam el Fortineau tanár urat, — kezdte csendes hangon a vallomását — hiszen sokkal igénytelenebb vagyok, sem hogy képes lennék nagy szenvedelmeket lángra lobbantani... Az igazság az, hogy a tanár ur boldogtalan volt. Hiszen Önök igen jól tudják, miért volt boldogtalan.

A szakítás akkor történt meg közte és a felesége között, amikor azt a bizonyos pornografikus könyvet az asszony kezébe találta... A vádlott, mint a nyúl pattant fel a helyéről, ökleit összeszorítva, sziszegte a tanu felé:

— Hazudik, hazudik!... Ő csábította el a férjemet s ezért... ezért... kikérgettek a házamból, mint egy, mint egy...

Larno kisasszony hidegen nézte végig a toporzékoló asszonyt, nem válaszolt a kifakadásaira. Az elnök azonban élesen közbeszólt:

— Ön azt állítja, hogy feltékeny volt Larno kisasszonyra. Ez nem lehet igaz. Hiszen ön évekig túrtte, hogy Larno kisasszony egyúttal legyen a férjével s minden bizonytal tudott a kettejük viszonyáról...

Az asszony a vádlottak padjára hajította fejét és sirva válaszolta:

— Mindig azt reméltem, hogy vissza tudom szerezni!

— És ebben a reménységben röpitett azután beleje négy golyó!

A vádlott erre nem tudott válaszolni. Larno kisasszony tovább folytatta vallomását. Elmondotta, hogy a tragédia napján nem is látta az asszonyt, amint a lakásukba lépett. — (Fortineaué ugyanis azzal védekezett, hogy nem a férjét akarta lelőni, hanem Larno kisasszonyt s őt kereste tulajdonképpen a lakásban.) Csak a revolverdörrenésre sietett be a szobába.

— Amikor megkértem, mi történt, — folytatta Larno kisasszony — így szóltam Fortineau-nak: „Hogy ölhetette meg ezt az áldottlelkű embert?” Fortineaué közömbös volt és semmitfele megbárást nem vettem észre rajta.

A vádlott ismét felugrott a helyéről:

— Hazudsz, hazudsz, — rikácsolta — mert bántam, nagyon bántam, hogy téged nem gyilkoltalak meg!

Könnyek szöktek a jéienlevők szemébe, amikor azt a nyolcesztendősi fiúcskát vezették be, aki ott volt a tragédiánál. Re-

mező hangon mondoma el a gyermek, hogy Louis Fortineaunak hívják és hogy az anyját elkísérte a papája lakására.

— Minek mentetek oda? — kérdezte az elnök.

— Azért, hogy ettől a leánytól (Larno kisasszonyra mutatott) visszavegyük a papánkat.

Tovább nem is bírt beszélni a gyermek, a sírás elfojtotta szavát. Több jelentéktelen vallomás között Fortineaué szakácsnőjének vallomása volt a legérdekesebb. Ez az asszony hallotta, amikor a gyilkosság előtt urnője az újságot olvasva, mosolyogva ezt jegyezte meg:

— No lám, itt egy asszony megölte a férjét és az esküdtek felmentették. Ez felbátorít!

Fortineaué hazugságnak mondta a szakácsné vallomását.

— Egy eseléd mindig boldog — szölt, — ha urnőjére rosszat mondhat.

A formáltságok elműzése után Astié ügyész fogott bele vádbeszédébe. Alig ejtett ki azonban néhány szót, ajultan esett össze, —

Aradi tudós meghívása Estországba.

(Virányi János városi tisztviselő a fiáról.)

Arad sok értékes tudóst, kiváló művészt adott a világnak. Csak amikor a hír szárnyra kapta a nagyra lett emberek neveit, akkor eszméltünk rá, hogy Aradról indultak el, hogy tehetségükkel a tudományt előbbre vigyék, vagy a művészetet fejlesszék. Egy aradi fiatalember tehetsége révén elért szédületes karrierjéről kaptunk ma hírt. Virányi Kornél a budapesti második kerületi kereskedelmi iskola magyar-francia tanárát meghívták Estországba a dorpati egyetemre. Virányi Kornél alig huszonhat éves fiatalember. Aradon végezte el a reáliskolát és négy évvel ezelőtt került Budapestre. Édesapja ma is Aradon lakik, a városnál töltte szerény hivatalnokai állást. Virányi Kornél már négy évvel ezelőtt kilenc nyelven beszélt. A múlt év novemberében Estországból tizenhét diák érkezett Budapestre, öt tanár kíséretében. Az egyetemen és az Eötvös-kollegium küldöttsége fogadta őket. Kerestek egy embert, aki tökéletesen bírja az est és a finn nyelvet, hogy az állomáson üdvözlő beszédet mondjon az érkezett vendégekhez. Virányi Kornél tudott tökéletesen est és finn nyelven beszélni. Üdvözlő beszéde után a vendégek csodálkozva állapították meg, hogy milyen tökéletesen ismeri a nyelvüket. Amikor eltávoztak Budapestről, arra kérték Virányi Kornélt, hogy ha teheti, látogassa meg őket Estországba. Virányi Kornél kijelentette, hogy anyagi helyzete nem engedheti meg, hogy ilyen nagy utat tegyen. Néhány hét múlva negyvenöt éves est márkát kapott Estországból a fiatal tudós azzal, hogy azonnal utazzék. Virányi Kornél két hónapot töltött Est és Finnországban, mindenütt a legnagyobb örömmel fogadták a magyar tudóst. Január elején vissza-

érkezett Budapestre és néhány hét múlva a dorpati egyetemről meghívást kapott, hogy *tolgálja el a finn-ugor-magyar nyelvészeti tanszéket*. Virányi Kornél már el is utazott és megkezdte az előadásait a dorpati egyetemen. Az *Aradi Közlöny* munkatársa ma délelőtt felkereste Virányi János városi tisztviselőt, a fiatal aradi származású tudós édesapját. Virányi János öreg ember, fiaja, bajusza hófehér. Könnyelárad a szeme a meghatótságtól, amikor a fiáról beszél.

— Fiamnak kiváló nyelvészeti tehetségét, — mondotta Virányi János — már Aradon is elismerték. A reáliskola alsó osztályaiban is bámulatos könnyedséggel tanult meg öt nyelvet. Mikor leérettségizett, már kilenc nyelvet beszélt tökéletesen. Négy évvel ezelőtt ment el Aradról és másodéves egyetemi hallgató korában már nyelvészeti előadásokat tartott Budapesten. Tegnap kaptam levelet Estországból a fiamtól. Irja, hogy a dorpati egyetem hét évre akart vele szerződést kötni, egvelőre azonban csak három évre kötötte meg a szerződést. Ott nagyon szeretik és megkülönböztetett figyelemmel veszik körül. Főcélja az, hogy a magyar irodalmat megismertesse a magyarokkal rokon finekkel és estekkel. Ha célját elérte, akkor hazaiön Aradra.

— Alig várom, hogy ittthon legyen, — mondotta könnyezve Virányi János — hogy keblemre ölelhessem az én tudós fiamat.

Hogy áll a leu?

Április 5-én fizettek 100 lelért:
Párisban 7-50 frankot
Budapest 1900 külföldi koronát.
Belgrádban 48-75 dinárt

Nagy riadalom támadt, orvosok síettek az ügyészhez és nagynehezen magához térítették. Mindamellett olyan rosszul érezte magát, hogy képtelen volt vádbeszédét elmondani. Erre Onfroy ügyészt szólították, hogy vegye át a vádat.

— Két óra időt kérek — mondotta — hogy az iratokát át tanulmányozhassam.

Az elnök megadta a haladékokat és annak letelte után a fiatal ügyész kemény vádbeszédet mondott.

— Nem hajlok le abba a sárba, — kezdte — amelyben a vádlott nő fetrengett és nem vágom ezt a sárat az arcába. Nem szabad ugyanis megfélemlenem arról, hogy voltaképpen asszony, anya... Az esküdt uraknak azonban nem szabad megfélemlenőniük arról, hogy ez az asszony nem féltékenységből ölt, hanem azért, mert attól félt, ha a férje elválik tőle, így elveszti a neki juttatott pénzbeli segítséget.

Előre megfontolt szándékkal követte el a tettet? Erre nem mer határozott igen-nel válaszolni az ügyész.

— Az esküdt uraknak — folytatta — nincs joguk, hogy megbocsássanak ennek a személynek, de ahhoz joguk van, hogy szánalmat tanúsítsanak iránta.

Igen nagy hatást keltett az védő beszéde. Azt domborította ki, hogy a kiváló tudós egy egyszerű munkásleányt vett el feleségül s ez a munkásleány nem volt az a feleség, aki öneki kellett.

— De hát akkor miért vette el feleségül ezt az egyszerű leányt? — kérdezte az ügyvéd. Ha „csirke agyveleje” volt is (ezzel szokta gúnyolni a tudós a feleségét), de azért jó szíve lehetett. Aminthogy volt is jó szíve. Ha nem hajlott volna le hozzá, ha nem emelte volna fel magához, egy hozzá hasonló egyszerű férfinak az oldalán boldog életet élhetett volna. Nem szabad megfélemlenőniük arról, ha őlt is ez az asszony, de az ölés után sirni tudott...

Az esküdtök verdiktjük kimondásánál figyelembe vették az enyhítő körülményeket és a bíróság ennek alapján öt évi börtönrre ítélte a férjgyilkos asszonyt.

Lehár-premiér.

(A *Libellentanz* bemutatója.)

Bécsből jelentik: A Wiener Stadttheaterben a napokban volt *Lehár F. Libellentanz* c. nevű operettjének bemutató előadása. A *Libellentanz* Lehár egy régebbi ismert operettjének az átdolgozása, a *Sterngucker* című operettből lett szitakötő-tánc egy *Lomberdo* nevű olasz színházi ügynök és *Wollner* dr. bécsi librettista jóvoltából. Mozgalmas, hangos, színes látványosság, ami nem használ, de nem is árthat Lehár muzsikájának, amely bárhová téved, mindig friss és élvezetes marad, a nagy mester kezenyoma minden taktusán meglátszik. Olaszországban nagy sikere volt a *Danza delle Libellule*-nek, főként annak az új apacs-táncszámnak, amellyel Lehár a régi partitúráját gazdagította. A bécsi bemutatón is ez a szám, amelynek hangszerelése pazar szépségű, igazi eredeti Lehár, aratta a legnagyobb sikert. Az előadás központja *König József*, a népszerű kómikus, aki igen mulatságos és ötletes. *Mardayn* Christl, „A bajadér” kreálójá szépen énekel, viszont *Bartos-Trau* Olga szépen beszélt magyarul. A rendezés *Trau* igazgató műve és ez meg is látszik a hevenyészett előadáson, amelynél Lehár különben érdemelne. A zenekar Lehár páratlan vezénylete alatt kitűnő volt; a második felvonás egy hegedűhangversenyét elsőrangban adták elő. Lehárt, mint rendezőt, ezuttal is melegen innepelték.

BUDAPESTI LEVEL.

Anita Berber kellemetlen táncestélye.

A hetek óta behanangozott nagy táncest kétszeri elhalasztás után végre megtörtént, lezajlott. Este 10 órakor autó-autó hátán állott a Nagymező-utcai Renaissance-színház előtt és a páholyok csakhamar megteltek a Ritz, a Lipótvárosi Kaszinó, a Gerbeaud megszóított alakjaival. A földszint és a páholyok tele voltak a képzeltető legvegyesebb közönséggel, míg az emeleten a klakk helyezkedett el. Az egész teremben nagy a zugás-bugás, a páholyokból a földszintre kiabálnak le az ismerősöknek, a földszintről az emeletre. — Végül felgördül a függöny. A New York kávéház éjjeli zenekarának vezetője a karmester. Iszonyu izgatott szegény, az első sorokban nagyokat nevetnek rajta, mert előre éneklő a melódiát, hogy a cselő el ne maradjon és a nagydob idejében belebögjön a zenébe. Megjelenik *Anita* a színpadon, a közönség idegesen nézi, aztán megindul a vélemények kicserélése, először félhangosan, aztán egész hangosan, úgy hogy a zenét is alig hallani.

Az első sorokban állandóan lepiszsegük egymást a vendégek, a klakk a színpadon gyilkos szemekkel

nézik egymást. A klasszikus zenére lejt a táncowkat Anita Berber és táncosa, *Droste* Sebastian nevű szászországi csontos, vékony fiatalember. Kettőjük közül határozottan *Droste* Sebastian az ügyesebb. Klasszikusnak éppen nem nevezhető a táncuk, amely ideges kapkodás a Dalkroze és a futurista, expresszionista táncok között. Általános elszörnyűködés volt az első sorokban, amidőn Berber Anita a *Gullottine* című táncot lejtette el, anélkül, hogy a szükséges megfelelő ruházatról gondoskodott volna. Egy kis vörös takaró volt az egyetlen ruhadarabja, a mit azonban még az első sorok éhes ruái is keveseltek. A táncok után alig tapsoltak és a közönség csalódottan oszlott széjjel. Anitaék azonban jól jártak, mert a sovány műsorért 2000—3000 koronás helyárakat kértek.

Csodadoktorok.

(Gyógyítás szuggeszcióval és ének szóval.)

Párisból jelentik: Párisban az utóbbi időben több tekintélyes orvos és pszichológus kezdett foglalkozni a szuggesztív módon való gyógyítással. Legutóbb Ké: érdekes csodadoktor lépett fel. — Az egyik: *Vachet* dr., a lélek- és élet tani intézet professzora, aki szuggeszcióval gyógyít, a másik pedig: *Frossard* dr., a Sorbonne tanára, aki énekszóval kezel beteget. *Vachet*, amikor első ízben lépett gyógyítómódjával a közönség elé, olyan egyszerűnek mondta gyógyításmódját, hogy nem akarták komolyan venni. Csak akkor kezdtek neki hinni, amikor súlyos betegségből gyógyított pánciensékekkel, mint hiteles tanúkkal igazolta módszerének eredményét. *Vachet* arra alapítja az elméletét, hogy minél közelebb van az ember a természethez és az állapothoz, minél kisebb az agykulturája, annál kevésbé reagál fizikai és erkölcsei ártalmakra. Példaképpen elmondta, hogy gyakran tapasztalta vademberek között, hogy legborzalmasabb fájdalmak ellenére nyugodtan végezték dolgukat és semmivel sem árulták el nagy fájdalmukat. A modern ember viszont végtelemül érzékeny. Ebből a tapasztalásból indult ki *Vachet*, amidőn szuggeszcióval kezdett gyógyítani. *Frossard* sokkal kevesebb nagyképiséggel, ellenben több kedélyességgel gyógyít. A betegnek énekelnie kell! Eitől álli tőlag meggyógyul a tüdőbajos, a neuraszténias, elműlik a vérszegénység és enyhül az érelmeszesedés. *Frossard* klinikájáról, saját állítása szerint, már nagyon sok ember távozott teljesen egészségesen. Ellenfeleinek véleménye szerint ezek az emberek már akkor is egészségesek voltak, amikor bementek a klinikára. De kétségtelenül az is érdem, hogy *Frossard* egészségesen bocsátja el azokat, akik egészségesen meggyógyultak.

Ütközetet vívtak az osztrák fegyveres alakulatok

(Véres harc a szociáldemokraták és a nemzeti szocialisták között.)

Bécsből jelentik: Husvét hétfőjén a Neuvaldegg melletti Sophialpokban véres revolvercsata játszódott le a nemzeti szocialisták és szociáldemokraták között. A nemzeti szocialisták három száza da Neuvaldeggban gyakorlatozott. Aznap délelőtt azonban a szociáldemokrata alakulatok is ugyanazon a vidéken tartottak gyakorlatozt. Csakhamar sűrű fegyverforgás verte fel a vidék csendjét és híre terjedt, hogy a hackenkrenzlerek és a szociáldemokraták között fegyveres összeütközés történt.

A nemzeti szocialisták egy csapata csakhamar megjelent a Neuvaldegg hatóságánál és előadta, hogy egy erdőből, amely mellett leaktarták magukat fényképezettni két revolverlovást adtak le rájuk a szociáldemokraták. Erreők rajvonalba fejlődtek és előrenyomultak de a szociáldemokraták közben visszavonultak. A nemzeti szocialisták tagadják, hogy fegyverüket használták volna.

A szociáldemokraták viszont kijelentik, hogy a támadás nem történt indult ki és hogy a nemzeti szocialisták nyitották meg a fegyvertűzet és kezdték meg az előrenyomulást. Harc közben két nemzeti szocialista és több szociáldemokrata megsebesült. Az incidens nagy izgalmat és megütközést keltett Ausztriában.

Az irodalom bajai.

(Beszélgetés Voinovich Gézával.)

(Az Aradi Közlöny budapesti tudósítójától.) A vergődő magyar irodalomról beszélgettünk Voinovich Gézával, a kiváló esztétikussal és íróval, aki az Akadémián és trásában gyakran foglalkozik a magyar irodalommal.

— A mai irodalom képét szomorúnak látom — mondta Voinovich Géza — egyrészt azért, mert a lecsatolt területekkel elvágták azokat az utakat, amelyekeken eddig nagyon sok író érkezett az irodalomba. Ezután ez az érkezés csak szörványos lehet és ezzel az irodalomnak elapadnak a mellékfolyói. Másrészt a legjobb könyvvasó közönség szakadt el a budapesti könyvkultúrától. A régen szokásos háromezer példányos kiadások ma ezer példányra csökkentek. Igaz, hogy az olvasók táborában egy új réteg képződött. Ezt az ezer példányt is ez az új réteg teszi lehetővé, mert a régi letimer-osztályának ma nincs pénze a könyvre. A színházaknál is megvan a válság a táblás házak ellenére is. A színházak az áremelésük után rövidebb ideig adhatnak egy darabot, mert mindig szükségképpen az a tehető közönség, amely az egyre dráguló színházat látogathatja. A színházbajárók nagyrészt is ez az új réteg alkotja. A színházak kénytelenek műsorukat alacsonyabb színvonalra szállítani és az előadások is gyengébbek lesznek, mert a gyorsan változó műsorban egyre keve-

sebb próbával állanak ki. A színházaknál csak jobban leplezve van a válság, mint a könyvnél.

— Nagy baj a könyv drágasága, amely a művelődést alapjában támadja meg, mert hogy vegyen például könyveket az egyetemi hallgató? Hogy olvasson a szegény fizetvisező? Belsőleg is nagy bajban van az irodalom. Hozzánk mindig nyomultak be külföldi áramlatok, de hamarosan összeolvad-

Károly trónörökös pünkösdkor Aradon.

(A volt román legionáriusok szövetségének diszelnöke. — Két napos országos diszközgyűlés és ünnepély lesz Aradon.)

Múlt év nyarán Clujon (Kolozsvárott) érdekes alakulás történt első gyűlést. A volt önkéntesek, a legionáriusok szervezkedtek akkor és ez a szervezkedés immár hatalmas szövetséggé nőtte ki magát. Amikor az első összejevetések után a legelső és kezdetleges nyilatkozatok elhangzottak a szervezkedésről, az egész ország sajtójában *fascistáknak neveztek a legionáriusokat*. Néhány cikkben annak idején már foglalkoztam a mozgalommal és egyszer beszélgettem az egyesület társelnökével, Metes Péter dr. volt clujji (kolozsvári) prefektussal, a ki az Aradi Közlöny hasábjain cáfolta meg az önkéntesek szervezkedésével kapcsolatosan elterjedt politikai és fascista vonatkozású híreket.

A szervezkedés pontos címe románul *Unirea Forțelor Voluntari Români* — din Rasboiul pentru Intregirea Neamului rövidítése U. F. V. (ufevé). — A volt román önkéntesek alatt azokat a volt katonákat kell érteni, akik a világháború idején fogságba estek, és fogságuk idején az önkéntes légiközbombázókba és a központi hatalmak ellen harcba szálltak. Ilyen volt legionáriusok természetesen csak Erdélyben vannak, ahol a statisztikai kimutatások alapján mintegy 24.000 főre becsültek számukat. Oroszországban alakult román önkéntes légiónak 30.000 embere volt és ezek közül a háborúban és azóta mintegy 6000 ember hunyt el.

Az egyesület székhelyét Kolozsvárott van. Elnöke Delea Viktor képviselő, társelnöke Metes Péter dr. volt prefektus, képviselő. A központ vezetője Nemtoanu Péter titkár, volt Krassószörény megyei prefektus, akinek kezében futnak át a szervezés összes szála.

Az aradi szervezkedés élére eredetileg Ispravnic György, volt aradi vasútigazgatót jelölték ki, aki azonban már huzamosabb idő óta távol él Aradtól és ott nem kezdhette meg a szervezkedést. Helyét Cosma Demeter aradi munkásnépztári orvos töltötte be, aki mellett dr. Cotioiu Romulus aradi jogász mint titkár végzi az aradi és az aradmegyei szervezkedés munkálatait. Már megalakították az U. F. V. aradmegyei választmányát is, amelyben a következők foglalnak helyet: Robu János dr. főpolgármester, Cotrus Áron, író, lapszerkesztő, Laza Romulus dr., Nedelcu Miklós, dr. volt kultúratanácsos, ügyvéd, Cristea Demeter, a Victoria takarékpénztár főpénztárosa, Nascutu munkás-

szabó, a régi, a magyanabb irodalommal. Most azonban a régi irodalom és a nyugat nem vívták meg a harcot és így nem is olvadtak össze. Az a különös helyzet állt elő, hogy ma két irodalmunk van, amelyek a közönséget pártokra osztják. Voltaképpen két elengedhetetlen főmegről van szó, de a legkiválóbb írók fölötte állnak ezeknek a pártoknak. Még a fiatalabbak is.

pénztári irodavezető és Bodea György sárai (világosi) földműves.

A szervezkedés már nagy mértékben halad előre, améhez hozzájárul az is, hogy a parlament valamennyi pártja támogatja az egyesületet, amelyik viszont nem foglalkozik politikával csupán a volt legionáriusok társadalmi és gazdasági helyzetét mozdítja elő. Az egyesülés rövidesen magába tömöríti valamennyi volt önkéntest, de azok özvegyeit és árváit is minden lehető módon támogatja.

Különös erőt nyert ez a közel 24.000 tagot számláló önkéntes szövetség azért, hogy vezetésének élén a királyi családnak egyik tagja: Károly trónörökös áll. Károly trónörökös a U. F. V. diszelnöke és a szervezkedés előrehaladása iránt állandó érdeklődéssel viselkedik. A trónörökös május hó 20-án Aradra érkezik az egyesülés nagygyűlésére, amelyen diszelnök tisztségét betölti és a két napos ünnepségek ideje alatt Aradon tartozkodik.

Az elmúlt év nyarán Clujon (Kolozsvárott) megtartott alakuló gyűlésen csupán a szervezet kerete, a tulajdonképeni magja jelent meg és bár ez a gyűlés is nagyméretű volt, az aradi nagygyűlés ennél jóval nagyobb szabású lesz. Az egyesülés 24.000 tagja közül akinek csak módjában van, mind eljön és nagyszámú vendég részvételére is számítanak, amint egyik informátorom, az aradi vezetés tagja mondotta. A bizottság most állítja össze a programot, amelynek művészi részében Olariu, Nicorescu, Indries operatöröknek. Dragot hegedűművész, Cotrus Áron és még több országosan ismert nevi művész lép fel a volt önkéntesek sorából. Az ünnepi nagygyűlés, amely a tulajdonképeni alakuló ülés lesz az egyesületnek két napig tart, pünkösdkor két napján, május 20. és 21-én és a most készülő nagyszabású program diszes országos ünnepély színhelyévé avatja erre a két napra Arad városát. KÖ.

Gyilkos tanító.

(Aki megmérgezte két feleségét.)

Szegedről jelentik: Az itteni törvényszék a háromszoros gyilkossággal vádolt Kövér Lajos ma kőli tanító büntörét tárgyalja. A vádirat szerint 1915-ben Farkas Sándor gazdálkodó arzénal megmérgezte, hogy vagyonát megszerezze. 1917-ben, miután kölcsönös végrendeletet és életbiztosítást kötött, feleségét Varga Etel is megmérgezte. 1919-ben újból megmérgezte és feleségét, miután kedvező házassági szerződésre kényszerítette, arzénal

megmérgezte. Kövér tagad, a vizsgálatkor pedig elmebait színelte, hogy a magyar tanítószágot megkímélje a szégyentől. A bíróság hetvenhat tanút hallgat ki a szenzációs bűntörvén. Dr. Esperst János ügyvéd tanu azt vallotta, hogy Kövér rosszul bánt feleségével. A második feleségre panaszkodott neki, hogy férje ki akarja forgatni vagyonából. Több tanu hasonló vallomást tette. Második feleségének nővére azt vallotta, hogy Kövér egyszer maga vitt palacsintát apósának. Vargának, amitől az rosszul lett, a palacsintát ekkor odaadták a macskának, amely felfordult tőle. A tárgyalást folytatják.

Az adó-vallomások.

(Nem hosszabbították meg a határidőt.)

Már csak néhány nap választ el attól a határidőtől, amelyig be kell nyújtani az új adóvallomásokat. Néhány nap áll csak rendelkezésre, mert közbesznek a görög keleti román husvétli ünnepek is, amelyek miatt öt napos hivatalos szünet lesz. A vallomások be nyújtására szánt határidőt nem fogják meghosszabbítani, mert az április 15. és május elseje között levő időben a kivető bizottságok részére kell feldolgozni a beadott vallomási leveket és május elsején feltétlenül meg kell kezdeniök a kivető bizottságoknak munkájukat. A falusi lakosság adózási adatait a községi előjáróságok foglalkoztatják összesített vallomásokba és pedig nemcsak a gazdákat, hanem a kereskedőket és az iparosokat is. A szabad pályákon levőknek, tehát orvosoknak, ügyvédeknek, gyárosoknak és nagybérletűeknek ugyan olyan egyéni vallomást kell adniök, mint a városi lakosoknak. A falusiaknak tehát a községi előjáróságok által megjelölendő napokon el kell menniök a község-házára adataik bemondata végett.

A városi lakosoknak egyéni adóvallomást kell tenniök. A föld és házbirtokra a 3., a kereskedelmi, ipari foglalkozásból eredő jövedelemre 4. és az összjövedelemre az 5. számú vallomási ívet kell kitölteni. A föld és házbirtokjövdelemi vallomást annál az adó hivatalnál kell beadni, ahol a birtok van. Minden üzletről és vállalatról külön vallomást kell adni az illető helyre illetékes adóhivatalnál. Az összjövedelmi adóvallomást a lakóhelyen vagy a főszékhelyen kell benyújtani. A részvény társaságok és azok a nagy magánvállalatok, amelyeknek igazgatósági irodájuk van, a székhelyi adóhivatalnál adnak összes vállalatokról vallomást. Ajánlatos azonban ennek a megtörténtét azoknak az adóhivataloknak bejelenteni, ahol fiókvállalataik vannak. A vallomások benyújtásáról az adóhivatalnak ellsmervényt kell adnia. A vallomási ívek hátlapján különben van utasítás, amely részletesen megmagyarázza, hogy miképpen kell az adóvallomásokat kitölteni.

Az aradi pénzügyigazgatóságon nemcsak délelőtt, hanem délután négy órától hat óráig is lehet valamást beadni.

Irodalom, művészet

Telmányi Emil hangversenye.

A Kulturpalota hatalmas nagyterme tegnap este zsúfolásig megtelt közönséggel. A tegnapi esthez mérhető forró sikerű hangversenyesztje utóljára a tavalyi szezonban volt Aradnak. Az is Telmányi-koncert volt. A művészt már a pódiumra léptekor hosszasan ünnepelte a közönség és azután minden száma után percekig tapsolta. A koncert végén nem akart a közönség eltávozni, mert nem tudott betelni Telmányi ragyogó művészetével s a művésztnek ráadásul még három darabot kellett eljátszania. Telmányi Emil ma a világ legkiválóbb mesterhegedüseinek egyike. Csizolt kulturájú játéknak a tónusa ma már tisztább, érzékibb és érezhető rajta, hogy melegebb színek után kutat. Lirája, ha nem is keresetlen, de a leglágabb és a legérzékenyebb, amit eddig hallottunk. Bachstílusának plasztikus vonalrajza, szigoruan kötött ritmusa, nagyvonalu elképzelése és férfias vérmérséklete egy kevés érzelmes romantikával vegyül. A legragyogóbb volt Corelli „La folia”-jának és a Tartini változatoknak a tolmácsolása. Bach E-dur partitúrájának előadása csillogó és finom volt. Színekben mutatós és megkapó volt a gavotte finomkodó és galánszű felfogása. Lalo három tételes spanyol szimfóniájának interpretálása briliáns volt. Beethoven török indulóját egészen új és egyéni felfogásban játszotta. A ráadásul adott darabok közül Paganini ugynevezett fuvola-étüdjé finom kezét igényelt és Telmányi nagyszerűen hozta. Tegnap este megállapíthatjuk, hogy a művész egyénisége érett és kibontakozott. A legkitünőbb hegedűtulajdonságok egyesülnek benne. Grafikájának plasztikus egységét finom és nemes színezés bontja meg. Emellett gyakran érezteti nemesen fanyar férfiasságát. Dologbeli készségben gazdag. Technikája szédületes, de sohasem téved a mutatósan és akció hatásokra törekvő kapkodóan gyors vonókezeléshez. Telmányinak, mint annyiszor, tegnap is megérdemelten nagy volt a sikere. Dr. Szelle Károly művésziesen látta el a zongorakíséretet. (b. i.)

* A színház műsora. Péntek: Nincs előadás. Szombat: Nincs előadás. Vasárnap d. u.: Svihákok. Este: Erdészleány. B. bérlet. Hétfő d. u.: Aruló melódiák. Este: Carmen. C. bérlet. Kedd d. u.: Szóktetés a szerályból. A. bérlet. 5 és fél órai kezdettel. Este: Román előadás. Szerda: Bajadér.

* Vasárnap délután tart három napos szünet után előadást a városi színház és legutolsó operettreprezít, a Svihákokat hozza színre. Vasárnap este ismét nagyszabású operettreprezít, a Svihákokat hozza színre. — Vasárnap este ismét, nagyszabású operettreprezít lesz a színháznak, az Erdészleányt elevenítik fel, mely évek óta nem került színre az aradi színházban. Az operett címszerepét Halmos Mici játssza. Nagyszerű szerephez jutott még az operettben Balogh Böske és Bányász István is, kik új táncszámokat mutatnak be.

* Hétfő délután először kerül színre mérsékelt helyárok mellett az Aruló melódiák című operett, mely-

nek főszerepét Galetta Ferenc, Halmos Mici, Balogh Böske, Bányász István és Selmeczi Mihály játsszák. — Hétfő este a Carmen című operát tűzte műsora a színház, melynek tenorszerepét Kertész Vilmos énekli.

* Zongorahangverseny. Szántó Erzsi, a prágai konzervatórium volt tanítványa, ki tanulmányait Sibianu mesternél végezte és több városban már nagy sikerrel közreműködött, folyó hó 14-én este 9 órakor a Kulturpalota nagytermében zongorahangversenyt rendez. Jegyek előre válthatók Bloch könyvkereskedésében, Octogon dohánytözsdeben (róm. kath. templommal szemben), Meisl és Adler üzletében, valamint este a pénztárnál.

* Paál Albert kiállítása. A jeles aradi festőművész, Paál Albert temesvári kiállításáról dicséretleg emlékezik meg az ottani sajtó. A Temesvári Hirlap többek között ezeket írja: Paál Albert kollekciója — végig tájképek — egy komoly piktorral ismert meg bennünket, aki komolyan küzd a kifejezésért és szinte két, párhuzamosan haladó fúton — melyekről azonban még több apró mellékutra is kitér — igyekszik formájához elérni.

EZ NEM ARAD!

Ének az alkohorról.

Tessék elhelyekedni egy pillanatra Konstantinápolyban. Onnét jelentik az alábbiakat, a mai sürgönypostában:

Adnam bej, az angorai török kormány Konstantinápolyban is életbe lépteti az alkoholtiltalmat. A főbiztosok tiltakoztak ez ellen, de a konstantinápolyi török rendőrség ennek dacára is megkezdte az európai vendéglők ellenőrzését is, amelyek közül már többnek a bezárását rendelte el az alkoholtiltalom megszegése miatt. A nyilvános részegséget ezentúl, ha külföldi is, harminc botütéssel büntetik.

A beteg emberről már régen megírta az európai sajtó, hogy föl ébredt. De hogy ennyire fölébredt, azt nem hittük. Azt viszont meg tudjuk érteni, hogy az ántánt főbiztosok tiltakoztak a rendelet ellen. Ami főbiztos, az főbiztos. S ami főbiztos, az biztos fő. A biztos főnek joga van gondolkodni afőlött, hogy kijár-e neki az a kis két deci snapsz, vagy nem? Ez is jóvátétele kérdés. Az ilyen a török kormány csak azzal teheti jóvá, hogy gyorsan visszavonja a rendeletét.

Mert vissza kell vonnia. A külföldiekre való tekintettel. Mégis csak turthatalan, hogy egy bekés külföldi ur ne ihasson egy pohár sört a Boszporusz körül. Boszporuszni kellene az alkoholban! Az ellen pedig én, mint külföldi, aki a törökkává, a törökméz, és a Török szerencsége örök, valamint a törököt fogtam, de viszályán egyenesen tiltakozom, hogy, ha kiméré si tilalom van, akkor botütést még is ki lehessen mérni. Vagy mindent kimérnek, vagy semmit se mérnek ki. Kimérten kérjük a rendelet visszavonását. Uglátszik, nemcsak Nápolyt, de Konstantinápolyt is látni és meghalni: ugyanaz. Egyébként lehet, hogy ez az egész alkohol ügy egy alkotmány. Akkor a török kormány meg fog bocsátani. (f. t.)

Folyik a vizsgálat a Mold-ügyben.

(Tagadnak a gyanúsítottak. — Tömeges tanukihallgatások. — Négy hét múlva az ügyesség előtt. — Megkerült elásott szerszámok.)

A hetekig szenzációként hatott Mold-ügyben nagy apparátussal folyik még most a vizsgálat amelynek folyamán újabb és újabb adatok kerülnek felszínre, amely körülmény az amugy is nagy és bonyolult bűnpör vizsgálatának gyors befejezését lehetővé teszi. Ursu János dr. táblabíró, vizsgálóbíró-helyettes, aki Mold József és bűntársai ügyében a vizsgálatot vezeti, napokon keresztül folytatja a tanukihallgatásokat, de a tanuk vallomásai újabb tanuk kihallgatását teszik szükségessé. Ma délelőtt az eddig kihallgatott tanuk szembevitésére került a sor a gyanúsítottakkal, akik azonban ez alkalommal sem tettek beismerő vallomást. Az Aradi Közlöny munkatársa beszélgetést folytatott Ursu János dr. táblabíróval, aki a bűnügyi vizsgálat eddigi eredményeiről a következőket mondotta:

— A vizsgálat ma olyan stádiumban van, amikor a további vizsgálat sikeres eredményre érdekében, a nyilvánosságnak nem nyilatkozhatom. Napokon keresztül folytatom a tanuk kihallgatását, akiknek vallomásai még bonyolultabbá teszik a nagy bűnügyet. A vizsgálat befejezésére így csak hetek múlva kerülhet sor. A tanuk vallomásai alapján már napokkal ezelőtt szabódlábra helyeztem Senrényi Lajos gyanúsítottat, a súlyos vádakat tartalmazó tanuvallomások azonban a letartóztatásban levő egyének további fogvatartását teszik szükségessé. Mold József és társai a terfűlő adatok sulya alatt sem vallották be eddig az elkövetett bűncselekményeket és állandóan erős tagadásban vannak. Körülbelül négy hét múlva nyer a vizsgálat befejezést, az iratokat ekkor átteszem az ügyességhez, amelynek indítványtéléte után valószínűleg csak a nyári törvényszéki szünetet követő hetekben lesz Moldék bűnpörének főtárgyalása.

A Mold ügynek egyébként ma ismét szenzációja van. A vizsgálóbíró annak idején elrendelte, hogy Balla Jenő elektrotechnikus üzletében a rendőrség tartson házkutatást. Akkor körülbelül Harmincezer le értékű Máv. jelzésű szerszámot találtak az üzletben. Mold József és Balla Jenő azt állították hogy azokat készpénzért vásárolták a Máv. műhelyből. Mivel számlákat is mutattak fel, a szerszámokat nem foglalták le. A napokban a vizsgálóbíróhoz feljelentés érkezett, amely szerint a talált szerszámok a Cfr. tulajdonát képezték és azok jogtalan eltulajdonítás révén kerültek a Balla-műhelybe. A feljelentő állításának igazolására felhozta azt, hogy a műhely udvarának egyik félreeső helyén Mold elásatta a házkutatás előtti szerszámok egy részét. A szerszámok eltüntetése akkor történt, amikor Moldnak tudomására jutott, hogy a hatóságok nyomozást folytatnak a viselt dolgai kiderítésére. A feljelentő pontosan meg is jelölte azt a helyet, ahol a szerszámok el vannak ásva. A vizsgálóbíró tegnap megkezdte az aradi államrendőrséget, hogy a jelölt helyen végezzen ásásokat. Dragiciu Aurél rendőr-

komiszár ment ki a helyszínre és a jelzett helyen tényleg nagymennyiségű Máv. jelzésű szerszámot talált elásva. A rendőrség jegyzőkönyvet vett fel a helyszínen és a talált szerszámokkal együtt elküldte a vizsgálóbíróhoz.

Lord Carnarvon meghalt.

(A Tutankhamen-ásatások finanszírozója.)

Kairóból táviratozzák: Lord Carnarvon a Tutankhamen-ásatások finanszírozója, tegnap Luxorban meghalt.

A szűkszavú távirat sorai mögött mélyen megrendítő és részleteiben érdekes tragédia rejtőzködik. Lord Carnarvon volt az, aki mint az Angol Földrajzi Társaság tiszteletbeli alelnöke és mecénása, az utolsó husz esztendőben a legtöbb anyagi áldozatot hozta a tiszta tudományért. Tizenhat esztendővel ezelőtt a Földrajzi Társaság tudtával és beleegyezésével expedíciót küldött ki az egykori királysírok ásására. A sors egészen különös véletlene, hogy csak halála előtt másfél hónappal érték el céljukat azok, akik ebben az expedícióban nemcsak utópiát, de komoly tudományos vállalkozást is láttak. A Lordot Londonból ezelőtt másfél hónappal szólította el egy távirat, amely arról tett jelentést, hogy az expedíció királysírra akadt. A Tutankhamen fáraó sírjának felfedezése világraszóló szenzációnak számít. Tudományos szempontból és az egyiptológia fejlődése szempontjából megbecsülhetetlen érték az a tény, hogy Lord Carnarvon nyújtott módot erre a felfedezésre.

Carnarvonról nemrég az a távirat járta be az európai sajtót, hogy egy mérges légy csipte meg az egyiptomi sírban. El lehet képzelni, hogy a kietlen luxori vidéken milyen kétségbeesett erőfeszítést követett el a tudós lord környezete, hogy megmentse a kiváló mecénást. Kairóból öt orvost hívtattak ki az expedíció sátrához, akik szívós küzdelmet folytattak a lord életéért. A tanárok állandóan mellette voltak és az ereibe adott injekciókkal igyekeztek a gyengülő szív működését fenntartani. A többszáz kilométernyire lévő Kairóba állandóan különleges szerekért küldtek, hogy a szívet működésben tartsák. Kairóban a gyógyszerárak hiányosak és mire ezeket a speciális gyógyszereket Alexandriában beszerették, Carnarvon meghalt. Még tegnap ebéd után is kísérleteztek vele a kairói orvosok, akik a halál közvetlen indokául a légycsipés okozta vérmérgezésből származó tüdőgyulladást jelölték meg.

Carnarvont az egész világ tudományos egyesülete és minden egyiptológus gyászolja. A lord családját táviratilag kérdezték meg, hogy a tetemet Londonba szállítsák-e, vagy annak a fáraónak sírja mellett földeljék, aki előtte háromezer évvel hullott el a luxori sírban.

HIREK.

Meggyilkolták Scheidemann egyik merénylőjét.

Münchenből jelentik: A müncheni rendőrfőnökség egy múlt év decemberben történt titokzatos büncselekményről rántotta le a leplet. December 27-én Freiseig köze lében az Isarból egy férfi holttestét húzták ki, amely már körülbelül két hete heverhetett a folyóban. A vizsgálat megállapította, hogy a halott Bauer Karl huszonegyéves diák, akit 1922. februárjában a Scheidemann ellen Kasselben tervezett merénylet leleplezése alkalmával kiutasítottak Bajorországból és aki ellen a Rathenau merénylettel kapcsolatban elfogató parancsot adtak ki. A törvényszéki boncolás megállapította, hogy Bauer valószínűleg gyilkosság áldozata lett, mert fején hatalmas lövés seb tátongott. Bauer kiutasítása után, ugyátszik, árnéven Münchenben maradt és lehetséges, hogy politikai okokból tették el láb alól. A tettesek kézrekerítől részére 200.000 márkát írtak ki.

— Változások a kormányban. Bucurestiből táviratozzák: Az Ade verul mai száma a kormány kebelében beálló következő változásokról ad jelentést: Az igazságügyi tárcát Corneliu Mossolescu, a hadügyi tárcát Vaitoianu, az ipari és kereskedelemügyi tárcát Saocianu a belügyi tárcát Marzescu, a közmunkai tárcát Tartarescu veszi át. Florescu igazságügyi, Mardarescu hadügyi, Sasu kereskedelmi miniszterek lépnek a kabinetből, Vaitoianu jelenlegi belügyi és Marzescu közmunkai miniszterek pedig tárcát cserélnek.

— A kisanant megbízottai Rómában. Rómából táviratozzák: Mussolini olasz miniszterelnök az utóállamok képviselőit a háborús kártérítés kérdésének megvitatására értekezletre Rómába hívta. A meghívást a csehszlovák, a lengyel és a jugoszláv külügyminiszterek már megkapták.

— Husvét szünet a bíróságokon. Az aradi törvényszéken, a járásbíróságon és az ügyészségen a husvét ünnepek miatt péntektől szerdáig szünet lesz. Ezekben a napokban tárgyalások nem lesznek és a királyi ügyészségen is csak inspekciós szolgálatot tartanak.

— Áthelyezés. Az igazságügyminisztertől leirat érkezett ma az aradi törvényszékhez, melyben értesíti a törvényszék elnökét, hogy Istratescu Vazul törvényszéki bírót, a baltai járásbíróságtól a pecicai (pécskai) járásbírósághoz helyezte át bírói minőségben.

— Előre fizetendők a telefon-díjak. Az aradi postafőnökség közli: Értesitem a távbeszélő előfizetőket, hogy a posta- és távirdavezérgazgatóság rendelete folytán a távbeszélő előfizetési díjakat félre (tehát nem mint eddig negyed évre) előre kell fizetni. A bemutatott nyugtákat — mivel azokat csak egyszer mutathatjuk be — kérem kiváltani a bemutatáskor, mert különben a rendelet értelmében a hivatal kénytelen volna az állomást kikapcsolni. Együttal már most közlöm azt is, hogy ezután, vagyis a következő félelvben a nyugtákat a hivatal többé nem küldheti ki és az előfizetők kötelesek az előfizetési díjat minden felszólítás nélkül a postahivatalba beküldeni, illetve befizetni. Postafőnökség: Buzán.

— Istentisztelet. A templomi előjáróság közli, hogy peszah-ünnep 8. napján (vasárnap) hazkarak a reggel 7 órakor és d. e. 9 és fél órakor kezdődő Istentisztelet keretében lesz.

— Kisgazdapárt Franciaországban. Párisból jelentik: Durant szenátor vezetésével francia kisgazdapárt alakult, amely a legközelebbi választásokon külön programmal vesz részt. Durant kijelentette, hogy számít arra, hogy legalább a mandátumok felét megszerzi pártjával.

— Merénylet egy nagykövét fia ellen. Rómából táviratozzák: Az itteni német nagykövét fia ellen tegnap a követségi palota kertjében revolveres merényletet követtek el. A nagykövét fia könnyebb természetű sérülést szenvedett.

— Görög tragédia Berlinben. Berlinből jelentik: A Grunevaldban néhány nappal ezelőtt meggyilkolták Papademotrios görög diákot. Gyilkosa egy athéni görög fiatalember, Dionyzius Georyatus volt, aki két év óta állás nélkül csavargott Berlinben. Dionyzius Georgatusnak sikerült a görög diák bizalmába férkőznie, amikor az orvosi tanulmányai folytatására Berlinbe utazott, mert Papademotrios nem tudott németül és a berlini viszonyokkal nem volt ismerős. A két görög ifju mindig együtt járt-kelt és a gyilkosság előtti napokban is többször együtt látták őket a Grunevaldban. A rendőrség a gyilkosság felfedezése után nyomban őrizetbe vette berlini lakásán a gyilkost, aki egy óvatlan pillanatban, amikor az őrizetere kirendelt rendőrtisztviselő rövid időre elhagyta szobáját, feltépte az ablakot és a negyedik emeletről leugrott az utcára. Súlyos sérüléseibe csakhamar belehalt.

— Az ARADI POLGÁRI TAKA RÉKPENZTÁR DEVIZA OSZTÁLYA (Bul. Regina Maria 22. sz. I. emelet) a legelőnyösebb feltételek mellett és leggyorsabban teljesít külföldi fizetéseket.

— A német főparancsnok a nemzeti szociálista mozgalom ellen. Berlinből jelentik: Seeckt tábornok, a német birodalmi hadsereg parancsnoka parancsot adott ki, amely a hadsereg kebelében lábrakapott nemzeti szociálista törekvések ellen irányul. A parancs szerint ugynevezett nemzeti szociálista oldalról — sokszor nem is eredménytelenül — kísérletek történtek arra, hogy a hadsereg tagjait ennek a pártnak a szolgálatába állítsák. Ezek a törekvések alkalmasak arra, hogy a tisztikart és legénységet engedetlenségre bírják feljebbvalóikkal szemben és lázításaikkal megbontsák a hadsereg fegyelmét. A parancs szigorúan meghagyja, hogy amennyiben ilyen törekvések napfényre jutnak, azokról azonnal tegyenek személyesen jelentést Seeckt tábornoknak. Azok ellen különben, akik mint a birodalmi hadsereg tagjai résztvettek a nemzeti szociálisták ünnepélyén, fegyelmi eljárás indult.

— Kinek kell bitorozott szoba? A Cogalniceanu (Mikes Kelemen) utca 35—37. szám alatt Ábrahám Lajosnál megüresedett egy bitorozott szoba, amelyben eddig Pancovicu Etelka lakott. A bitorozott szoba elnyerésére április tizenötödikéig lehet a lakásbérbeadóhivatalhoz kérvényeket benyújtani.

— „Olla“ gummi minden gyógyszerárban és drogériában kapható.

Vakmerő betörés egy aradi bankba

(Fosztogatás fényes nappal. — Aki végignézte a valulák lopását.)

Tegnap délután egy és két óra között betörték egy aradi bank utcára nyíló helyiségébe. A vakmerő tettről a következőket jelenti az Aradi Közlöny munkatársa:

Az Aradi Devizabank a Bul. Regina Maria (Andrássy-tér) 17. szám alatt van. A hivatalos órák fél egyik tartanak, amikor a hivatalnokok távoznak és délután két órakor nyitják ki ismét a bankot.

Tegnap délbén a rendes időben gyanútlanul távoztak a tisztviselők. Délután két órakor megdöbbenve vették észre, hogy az utcára vezető ajtó nyitva van. Csak azután látták, hogy a kirakat ki van fosztva és az összes értékesebb valuták hiányzanak. A tettes csak a szovjet-rubeleket, német márkákat és az osztrák koronákat hagyta ott. A francia frankokat, dollárokat, dinárokat és szokolokat kiválogatta és megszökött velük. Azonnal értesítették a rendőrséget, a nyomozás megállapította, hogy a tettes álkulccsal hatolt be a bankba. Először felfeszítette az iróasztalokat, azután a pánccs szekrényrel próbál-

kozott és amikor látta, hogy kísérlete sikertelen, kinyitotta belülről a kirakatot és kifosztotta. A betörő a hátsó kijáraton az udvarba jutott és onnan nyugodtan távozott.

Egy banktisztviselő délbén egy órakor elsétált a Devizabank mellett és látta, hogy egy férfi kalappal a fején nyugodtan szedi be a valutákat a kirakatkól. Gyanussá vált előtte, hogy ilyen időben dolgoznak a bankban és visszament a kirakat elé. Be akart nyitni az ajtót, amikor egy jól öltözött uriember szólította meg és megkérdezte, hogy mi az értéke egy tizezer rubelesnek? A tisztviselő felvilágosította az idegent, aki tovább kérdegetett. Beszélgetés közben eltávoztak a bank helyisége elől. Minden valószínűség szerint az idegen bűnárja volt a betörőnek és azért szólította meg a tisztviselőt, hogy elvonja a figyelmét a lopásról. A tisztviselő jól megfigyelte az idegen és a betörő arcát és pontos személyleírását adott a rendőrségnek. Az aradi nyomozó hatóságok a legközelebbi nyomozást indították meg a vakmerő tettesek kézrekerítésére.

— Adókiivetés a megyében. Az adókiivetéseket Aradmegyében május elsejével fogják megkezdeni, úgy, mint Aradon. Aradon tíz adókiivetőbizottság fog működni, míg a megyében tizenkét bizottság fogja az adózók adóját megállapítani. A megyei bizottságok működési ideje most készült el és arról a pénzügyigazgatóság a napokban az egyes községekben hirdetményt is fog kiadni.

— Nyomdát vásárolt a minorita-rend. Arról értesülünk, hogy Wild Endre dr. minorita rendfőnök, a romániai minorita provincia részére megvásárolta a Szűcs féle nyomdát, mely a Catedralei (Tökölly-téren) van.

— A csütörtöki hefigiac. A gör. kel. román nagypéntek miatt az aradi hetivásárt ma, csütörtökön tartották meg. A mai hetipiac a küszöbön álló román husvét miatt nagyon élénk volt és emiatt különösen az élelmiszerek árai jelentékenyen emelkedtek. Nagyon drága volt a tojás, amelyet 1 leu 30—50 baniért árultak a piacon a multheti 80 bani vagy 1 leu ár helyett. A gabonapiacra a vásárlási kedv lanyha volt, a kukorica 345—360, a buza 420—430, a rozs 360—370, a zab 380—390, az árpa 375—395, a korpá 235—245 lei volt métermázsánként. A nullás liszt 7, a főző liszt 6, a kenyér liszt pedig 5 leibe került kilogrammonként. Az élőállatpiacon az árak a következőképen alakultak: borjú 16—17, marha 8—9—10, sertés 26—34 lei kilogrammonként élőszuliban. A bárány párját 300—400 leiért vásárolták.

— Meghalt az orosz mensevik vezére. Berlinből táviratozzák: Martow, az orosz mensevik, a bolsevistaellenes párt vezetője a schwarzwaldi szanatóriumban meghalt.

— Porosz királyi hercegből kávékereskedő. Berlinből jelentik: Zsigmond herceg, Henrik porosz herceg fia, elvállalta egy hamburgi kávékereskedő cég délamerikai képviselőtét. A herceg már el is utazott Dél-amerikába. A felesége, aki szász-altenburgi hercegnő, utána fog utazni.

— Olasz ezredes a fascizmus ellen. Rómából jelentik: Genuában fascista ünnepségeket tartottak tegnap. Az ünnepség alatt egy ember áttört a tömegben és azt kiáltotta, hogy „Le a fascizmussal, éljen a szabad Olaszország!” A közbeszóló Rosetti ezredes volt, aki a világháborúban elszűsztyette a Viribus Unitis osztrák-magyar dreadnoughtot. A közbekiáltó a fascisták ütlegei elől csak nagynehezen tudott menekülni. A rendőrség azonban letartóztatta az ezredest, aki kihallgatásakor kijelentette, hogy közbeszólásával a fascizmus ellen akart tiltakozni.

— Spanyolország és a katolikus vallás. Párisból táviratozzák A Chicago Tribune jelenti, hogy a saragossai spanyol érsek azt követeli a spanyol kormánytól, hogy a kamara ülészállának megnyitáskor kifejezetten hangoztassa, hogy az alkotmány tizenegyedik cikkét tartásuk fenn továbbra is, amely a katolikus vallást állammivallásnak nyilvánítja. Az érsek azzal fenyegetődik, hogyha a kormány a liberálisoknak engedve megváltoztatná ezt a cikkelyt, akkor a Vatikán a konkordátumot megszünteti.

— Az aradi nyugdíjas tiszték, özvegyek és árvák egyesülete felkéri tagjait az 1923. évi tagdíjat e hó 21-ikéig befizetni sziveskedjenek. Ezen időpontig a kedvezményes áru tüzelőfára való igény is bejelentendő. Ár: 1 öl hasábia házhoz szállítva 693 lei, mely összeg előre lefizetendő. Városháza, szoba 55.

— A vidéki rum- és likőrkészítők (destillátorok) tanfolyama I. hó 11-én, szerdán d. n. 3 órakor kezdődik az állami laboratóriumban (Kazinczy-u.) az előadási órák megállapításával.

— Meghívás. Az aradi chewra kadisa I. évi április hó 15-én d. e. 10 órakor tartja rendes évi közgyűlést az izz. hitközség templomépületi tanácsstermében, amelyre az egyesület tagjait ezuton hívja meg. Dr. Schütz Henrik, hitk. fi. elnök, a chewra kadisa védnöke. A közgyűlés tárgyai: 1. A választmány jelentése az 1922. évről. 2. A számvizsgáló-bizottság jelentése az 1922. évi számadások megvizsgálásáról. 3. Számvizsgáló-bizottság választása.

4. Esetleges indítványok. 5. Elnökség, előjárás és választmány választása.

Vilmos excsászár nem válik.

Francia cífolat a hírességekre.

Amióta Vilmos excsászár Doromban házasságot kötött Schönau-Charolath hercegnővel, a fejedelmi mászról a legkalandosabb hírek járják be a világsajtót. Először azt a biztos értesülést hozta hírül a táviró, hogy az excsászári pár nem találta meg frigyében a boldogságot és állandó ellentétek és pernatvarok zavarják meg a doorni kastély meghitt csöndjét. Később azt is tudni vélték a mindenbe beavatott házassági szakértők, hogy Vilmos excsászár elvált a feleségétől, mert a várható hozományhoz fűzte reményeiben csatlakozott. A legújabb angol híradások pedig már egész ártározott formában állították azt, hogy az excsászári pár válása befejezett tény és a válópör már meg is indult a doorni törvényszéken. A Havas ügynökség doorni tudósítója most a legenergiusabban megcáfolja a Vilmos excsászár válásáról elterjedt híreket. A cífolatnak annál is inkább hitelt kell adni, mert ezuttal francia forrásból ered és így nem vádolható meg enogultsággal. Az excsászári pár tenát nyugodtan élheti tovább házasságát — a legközelebbi válási hírig.

Az égi áldás.

(Furcsa válóper az aradi törvényszéken.)

Az aradi törvényszék ma különös válóper tárgyalásnak volt színhelye. A válóperek között igen gyakran akadnak különlegességek, de a mai tárgyalás még ezek között is specialitás. A dolgok természeténél fogva, hogy a személyekre vonatkozólag még csak legtávolabbi célrét is tegyünk már csak azért is, mert egész idő alatt zárt tárgyalás folyt.

Közel egy esztendeje már annak, hogy egy előkelő és vagyonos aradi uriember válókeresetet nyújtott be felesége ellen. A válókeresetnek különös indokolása volt: az asszonyka áldott állapota. A férj orvosi bizonyítványokat mellékelte válókeresetéhez, amelyek mind azt igazolták, hogy egészségi állapota nem jogosíthatta fel apal reményekkel. Az égi áldás tagadhatatlan jelei meglepték a férjet, aki már régen lemondott arról, hogy családi nyugalmát gyermekes zavarja fel. Az orvosi bizonyítványokra alapozva kijelentette, hogy feleségének születendő gyermeke nem lehet az övé, a házasságtörés nyilvánvaló és az asszony hibájából a házasság felbontását kérte.

Az asszony a tanak egész sorát vonultatta fel az első tárgyalás alkalmával és a tanak vallomása ritka bizonyítványt adott az asszonyról. Rajongásig szerette az urát és hároméves házasságát alatt jóformán senkivel sem beszélt, annyira zárkózottan élt.

Állandóan otthon tartózkodott, csak férjével távozott, szóval az asszonynak kivételes szerencséje volt, senki, még a férje sem tudott róla rosszat mondani. A házasságtörést csak az asszony állapota való hivatkozással állította a férj, aki egyébként egyetlen gyámmal nem tudta illetni feleségét. Azt mondta:

— Határtalanul szeretem most is, de nem tudok többé együtt élni vele. Megbíztam benne a végtelenségig, de most kettétört a lelkem, látom senkiben sem lehet megbízni, ha benne sem lehetett!

Az első tárgyalást elhalasztották a férj képességeinek újból megvizsgálása céljából. A szakértő orvosok figyelmét felhívták a rejtélyes fogamzásra és a mai tárgyaláson bemutatott egy budapesti és egy bécsi egyetemi tanár

Vagyonok usztak el a budapesti tőzsdén

Egy év alatt négymillárd veszteség. — Egyezkedés egy nagy bűnygyben.

Budapestről táviratozzák: A tőzsdekrach sok egzisztenciát tett tönkre. Ebben az évben ezernél több esetben tettek bűnyvádi feljelentést tőzsdeügyletekből kifolyólag. Ezek háromnegyed részét egyezséggel rendezték. Kétszáznál több ügy került az ügyészség elé. A tőzsdeügyletekből kifolyólag a rendőrség bejelentett károsítók megvaladja a négymillárd koronát. A károsultak nagyrészt kiségzisztenciák, akik jövedelmükből nem tudnak megélni, pénzüket tőzdepapírokba és később kospénzbe fektették. Sokan közülük régi gazdagok, akik békebeli vagyonuk kamaalából nem tudták megélni. A féktelen tőzsdéjárték következtében a szolid vagyonok is pusztulnak.

Budapestről táviratozzák: Tegnap

A katonaság és a vasut fája

(Az Erdélyrészi Faegyesület aradi körzetének közgyűlése.)

Az Erdélyrészi Faegyesület Aradi Körzete április hó 12-én, csütörtökön délelőtt 11 órakor tartja ez évi rendes közgyűlést a kereskedelmi és iparkamara nagytermében. A közgyűlés ünnepélyességét emelni fogja az a körülmény, hogy Gróza Péter erdélyi miniszter, a Faegyesület központjának elnöke szintén részt vesz azon és hosszabb beszámolóban ismerteti majd az egyesület ez évi munkásságát. A közgyűlés után a Fehér Kereszt szálló gyémánttermében diszebed lesz. A közgyűlés programján igen nagy jelentőségű ügyek szerepelnek, így elsősorban a CFR és a katonaság tüzfiaellátása, továbbá a kivitel kérdései. A CFR. szükségleteire tudvalevőleg az egyes kerületi igazgatóságok, külön-külön tüzték ki árlejtéseket, ezek azonban eredménytelenek maradtak, minthogy időközben megállapodás jött létre a vasut vezérigazgatósága és a Faegyesület vezetősége között és ennek értelmében az egyesület magára vállalta a vasut szükségleteinek fedezését. Hasonlóképpen történt a katonaság tüzfiaellátásával is, amelyet

szakértői véleménye szerint a férj tényleg képtelen családját utódoikkal gyarapítani, azonban — és ugyátszik nemcsak minden szabály, hanem szakértői véleményben is van kivétel, — előfordulhat egyes kivételes és mondhatni véletlen eset. Az új bizonyítványok alapján aztán már nemcsak a bíróság, hanem a férj maga sem látta igazoltnak a házasságtörést. A gyermekeket, kis fiút, elismerte magáénak és visszatérésre kérlette feleségét az újdonsült apa.

A feleség azonban kijelentette, hogy férjéhez, akiről csak ez a válóper derítette ki, hogy tehetségtelen és ezt a legújabb orvosi bizonyítványok is igazolták — többé nem hajlandó visszatérni. Bármilyen szolid és szerény volt az asszonyka, azt megkívánja attól, aki a férje, hogy apa is lehessen.

nap feljelentést tettek a főkapitányságon a Goldschmid és Schönberg tőzsdébizományos cég ellen, hogy 180 millió koronával megkárosították tizletfeleiket. A rendőrség megindította a nyomozást a bűnygyben, amely valószínűleg meggyezésrel fog végződni. A feljelentett cég egyik beltagja, Schönberg nyomban táviratozott Temesvárra öccséhez, a ki az ottani Lloyd-bank igazgatója, hogy segítsen rajta. A temesvári Schönberg bankigazgató még ma este kelte fedezettel Budapestre utazott, hogy a károsultakkal tárgyaljon és meggyezést létesítsen. A két bankbizományos ma délelőtt megjelent a főkapitányságon és bejelentette, hogy a károsultakkal egyezkedni fognak.

szintén az egyesület fedezett az elmúlt évben vagononként 2400 leics áron. Valószínű, hogy a vasut és katonaság szükségletein kívül a többi közintézmények tüzfiaellátásáról is az egyesület fog gondoskodni.

Mozi.

Görög keleti husvét első napján, vasárnap kerül megint előadásra az Apollóban az „Apacsok” című nagyszerű film. Max Landa mesterdetektív kalandjának vezetéserepeit Max Landán kívül Hanni Weise és Reinhold Schunzel játsszák. Az izgalmasan érdekes filmnek, a közbeeső szünetek miatt, vasárnap lesz a második előadása.

A Napoleon-idők egyik legragyogóbb epizódját, Recamier asszonynak és Talmának, a világhírű színésznek fenségesen tragikus szerelmét eleveníti meg az a nagyszabású történelmi dráma, amelyet a görög keleti husvét hétfőjén mutat be az Apolló. A film vezetéserepeit Fern Andra és Bern Aldor játsszák.

Danton, a francia forradalom kiváló vezéralakjának nagyszerűen küzdelmes élete és megrázóan döbbenetes bukása kerül a görög keleti husvét vasárnapján bemutatóra az Urániában.

Pénteken és szombaton az Uránia és az Apolló színház a görög keleti nagyheti szünet miatt nem tart előadást.

A déznai tragédia.

(Az anye még mindig nem tért eszméletre.)

Jelentette az Aradi Közlöny, hogy a szerdára virradó éjszaka tragikus családi katasztrófa történt Dézna községben. Özv. Ungurean Jánosné kedden új kemencét épített, amelyet este ki is próbált és mivel hideg volt, megrakta fával. Az új kemencében azonban a füstvezető eltömődött és a szobában áradt szét a füst, amely megfullasztotta a szobában alvó négy gyermekeket. Ungureannét, mikor másnap a szomszédok lakását feltörték, haldokolva találták. Az aradi ügyészség a déznai telefonjelentés vétele után az ottani csendőrséget bizta meg a nyomozás lefolytatásával, amelyről ma érkezett jelentés az aradi királyi ügyészséghez. A csendőrség megállapította, hogy a családi katasztrófát Ungureanné gondatlansága okozta, aki a kemence kipróbálásakor nem nézte meg a szelelt lyukat. Mivel Ungureanné még mindig eszméletlenül fekszik, nem lehetett kihallgatását megengedni, a kezelőorvosok nem remélnék a szerencsétlen asszony felépülésében, aki az égési gázok által súlyos és veszélyes mérgezést kapott. A négy ártatlan gyermek temetése csütörtökön általános részvét mellett ment végbe.

Közgazdaság.

A valutapiac.

Aradi valutaárak. (Április 5.) Francia frank 14, svájci frank 40, dollár 216, dinár 2.10, szokol 6.40, márká 0.0120, líra 10.60, angol font 1000, magyar korona 0.05, osztrák korona 0.0033. Kifizetések: Budapest külföldi 25, belföldi 19, Bécs 326, Berlin 0.0105, Prága 6.50, Zürich 39.75, Londont 1010, Newyork 214, Belgrad 2.18, Milano 10.70, Páris 14.

Bucuresti tőzsdézárlat. (Április 5.) Kifizetések: Páris 13.90, Berlin 0.0107, London 992, Newyork 212, Milano 10.60, Zürich 39.75, Bécs 0.0031, Prága 6.70, Budapest 0.0575. Valuták: Napoleon 800, márká 0.0140, líra 1.40, török líra 1.25, angol font 995, francia frank 13.90, svájci frank 40, líra 1000, drachma 250, dinár 220, dollár 213, lengyel márká 0.0060, osztrák korona 0.0031, magyar korona 0.05, szokol 6.

Zürichi nvítás. (Április 5.) Berlin 0.0258, Newyork 543, London 2534, Páris 35.30, Milano 27.15, Prága 16.12, Budapest 0.1250, Belgrad 5.40, Varsó 0.0130, Bécs 0.00765.

Zürichi zárlat. (Április 5.) Berlin 0.0257, Amsterdam 213.45, Newyork 543, London 2535, Páris 35.55, Milano 27.07, Prága 16.175, Budapest 0.1225, Varsó 0.0130, Bécs 0.00765, bélyegzett 0.0078.

Budapesti Devizaközpont jegyzései. (Április 5.) Napoleon 16000, Amsterdam 1707—1767, Bucuresti 19—20, London 20270—20870, Berlin 0.20—22, Milano 217.00—227.50, Páris 283—293, Prága 129—135, Zürich 787—817, Bécs 0.0610—6.40, Newyork 4345—4495, Belgrad 43—45, Varsó 0.10—11.20.

Olcsóbb lett a sertéshus! 24.— Lei kgr. Sumanán György

nagyban és kicsinyben hentes üzletében, Strada Russu Sirlanu Nr. II. (Aulich Lajos-utca) 16

Óriási fagy és hóviharak országszerte.

(Az egész régi királyság hó alatt. — Veszélyben az egész évi gyümölcstermés. A szétlépett táviró- és telefontörtek.)

Nem hiába áprilist a néphit a bolondok hónapjának tartja, mert most is kínos meglepetésekkel szolgált. Mindjárt az első napján olyan metsző hideget zúdított a nyakunkba, hogy a tavaszi felöltők helyébe ismét előkerültek a télikabátok és a magyar husvét ártatlan örömeiből befagyott örömek lettek. A hidegek azonban csak izelítők voltak annak a hirtelen hőésnek, amely különösen a régi királyságban katasztrófális méreteken lépett fel és a tavaszi vetésekben nagy pusztításokat okozott, a jövő évi gyümölcstermést pedig teljesen elpusztította.

A Regátban, Bukovinában és Besszarabiában nemcsak a hőmérő játszott áprilisi tréfát, hanem óriási hőés, metsző orkán rombolt, az ország telefon- és táviróhálózatát a szélvihar összerombolta és egy időre a hírszolgálatot is megbénította.

A nagy hőésről és szélviharról a bucaresti lapok az alábbiakat írják: Három nap óta az Erdély északi részeiből jelzett légköri depresszió az egész országra kiterjedt; vasárnap reggel nagy szélvihar keletkezett, amely ké-

sőbb, néhány óra múlva az egész ország területén hatalmas orkánná fajult, metsző hideggel és óriási havazással.

Vasárnap este havazni kezdett; legelőbb Moldova északi részeiben, majd a Duna-vidéken Galac—Braila tájékán, később Bucarestben is. Az ezt megelőző tavaszi jellegű nap után a vihar és a hőés meglepő arányokat öltött.

A havazás megindulása előtt a vihar miatt a táviró- és telefonközlekedés csaknem minden irányban lehetetlenné vált. Moldova egy ideig teljes elszigeteltségbe jutott. Azóta helyreállították a táviró- és telefonösszeköttetéseket.

Komoly rombolásokat vitt véghez a vihar a Duna környékén is. A telefon- és táviró-vezetékeknek a szétrombolása következtében a hírszolgálat is megakadt. Bucarestben 250 vezetékét rongált meg a vihar; a külvárosokban több ház fedeleit sodort le és több gyümölcs- és élőfát terített a földre. A vihar és hó komolyan kétségessé teheti a már kissé előhaladott gyümölcstermésünket teszi majd felette gyengévé.

Ismeretlen város.

(Egy tudós felfedezése a Góbi-sivatagban.)

Párisból jeletnik: a Peñit Parisien írja: Kozlow orosz kutató a Góbi-sivatagban egy új és ismeretlen várost fedezett fel, ahol még nem járt európai ember. A városban kétezeröttszáz kötetet tartalmazó könyvtárt és művészeti emlékeket talált a kutató. A könyvek eddig teljesen ismeretlen nyelven vannak írva.

A fölötté érdekes és feltűnő keltő, tudományos értékű felfedezésre vonatkozóan megkérdeztük Axel Landtot, az Aradon élő kitűnő német egyiptológust és kutatót. Axel Landt a hírt ezekkel a szavakkal fogadta:

— A hírből nincs okom kételkedni. Az emberiség azt hiszi, hogy mindent tud. Ez tévedés. Semmit sem tudunk. Naponta jöhetnek ilyen új meglepetések. A Góbi-sivatag kínai részén terült el egy ország, ahová a turáni és vele rokon népek menekültek. Ez egy liberális állam volt, a szassza zsidók országa, amely azóta a sivatagban elveszett. Talán egy szasszanid várost fedezett fel Kozlow. Ez az állam ós persa alakulat lehetett. Azon nincs csodálkozni való, hogy ismeretlen írású könyveket találtak. A hun írás is ismeretlen még ma. Lehet, hogy Kozlow korszakos felfedezést tett.

Ezer hold van víz alatt a román—jugoszláv határon.

Óriási a kár. — Pusztít a talajvíz.

A timisoarai (temesvári) árszabályozó hivatalhoz jelentések érkeztek, hogy a román-jugoszláv határ mentén óriási területet lepett el a talajvíz. A tavaszi hóolvadás és a márciusi nagyarányú esőzések következtében. Felgyülemlett víztömegeket képtelen volt befogadni a túlnyomóan agyagos talaj és a határmenti falvak környéke az utóbbi hetekben valóságos tengerre változott. A Récsa és Csenej községek közötti szakaszokon több kilométer széles területet lepett el a talajvíz, úgy, hogy a szántóföldek birtokosai képtelenek megmunkálni földjeiket. A már ősszel bevetett földeken minden munka megállott, a több, mint ezer holdnyi árterületen veszendőbe ment a termés. A talajvíz sok helyen még az országutakat is ellepte, úgy, hogy még kocsival is csak nagy ügygyel-bajjal folyik a közlekedés az egyes községek között.

Az árszabályozó hivatal a jelentések alapján a talajvíz lecsapolására terveket készített, azonban a költségvetésből kiderült, hogy a lecsapolási munkálatok olyan horribilis összegekre rugnának, amelyek messze túlhaladják a természetben beállott káro-

kat. Így szó sem lehet arról, hogy a talajvizet lecsapolják s így a környék lakossága jelentős kárt szenved az idej szeszélyes tavaszi időjárás miatt, amely áthidalhatatlan tengerre változtatta a román-jugoszláv határ mentét.

A Maros-parti mozi.

(Döntött a városi tanács.)

Az évek óta húzódozó negyedik mozi bérbeadásának ügyében ma véglegesen döntött Arad városi tanácsa. Nemrég megírta az Arad Közlöny, hogy ajánlat érkezett a város vezetőségéhez a negyedik moziengedély bérbevételére vonatkozólag. Az ajánlattevő a Maros-partjára tervezte a negyedik mozit, amely csak a melegebb évszakokban tartana előadásokat. Minthogy a város csak árlejtés után adhatja ki a mozi-engedélyt, ezért nyilvános pályázatot hirdetett. Három ajánlat érkezett a gazdasági székhez, amelyeket véleményvezés után áttettek a városi tanácshoz. Ma foglalkozott a tanács a benyújtott pályázatokkal és a legelőnyösebbnek Mircea Vazul és társa ajánlatát találták. A város tíz évre adja bérbe a negyedik mozit. A bérleti díj évente tízezer lei bérösszeget fizet, azonkívül a mozi-előadások bruttó jövedelméből hat százalékot ad a városnak. A nyári mozi építését a Maros-parton a napokban megkezdik és valószínűleg még a nyár elején megkezdődnek az előadások a maros-parti moziiban.

A szerkesztésért:

KAROLY JOZSEF

felel.

Cenzorai:

IOAN NICHIN

75 baniért

veszünk a sídolos és gömbölyű kéktűs üvegek darabját. 13224

„Mercedes” vegyipar

Bul. Reg. Ferdinand (József foh.-ut) 6. Cipókrémes dobozok szintén átvételnek.

Friss hal

egész nap kapható. 1391

Luttwak József oégnél

Egy elsőrangú szabász,

aki a férfi szabászatához és női angol szabászatához ért,

az Első Aradi Verseny szabászába felvették. Személyes bemutatkozás este 6—7-ig, vagy ajánlatokat az Első aradi úri szabóság, Str. Alexandri (Salacz-utca) 1. címre kérünk. 13094

Elcserélném

Mezőturonföuton levő modern házamat elfogalható portálos nagy üzlethelyiséggel, lakással Aradon levő házért.

Dr. Erdős Sándor

Belovard. Carol I. No. 59. d. e. — 10 kőzött. Fűrészgár mögött. 1358

Szőlőpótláshoz alkalmas
Dusgyökerű Szőlőoltvány

és
Gyökerez Riparia Portalis

kapható 18829
WINKLER JOZSEF oltványtermelőnél

Arad, Str. Consistoriului (Batthyányi-u) 11

Radio Hirdetési iroda 3348 sz.
Football, tennis és minden más sportág összes felszerelési cikkei

óriási választékban és legolcsóbb nagybani árak mellett szereshető be „HELLAS” Sportfejlesztő és Aratforgalmi R. T.-nél, 1502

Oradeamare (Nagyvárad) Str. Avram Janou 14. Telefon 960.

Sürgönyoim: „SPORTHELLAS”
Videki megbízásokat a leggyorsabban látz el.

PUBLICATIUNE.

Tauoz és Videke Onsegelyzo Egylet mint Szovetkezet prin aceasta publică, că a hotarat si inceput lichidarea sa si totdeodata provoacă eventualii creditorii ai societății să-și validiteze creanțele lor in scutul art. 202 a legii comerciale in decurs de 6 luni socotite dela comunicarea a treia acestei publicatiuni, cări, la caz contrar societatea nu va mai respunde pentru ele. 1869

Bognar Carol, Kuncz Ioan lichidatori.

Társat keresek

8—400.000.— Lei tőkével egy közösen alapítandó fa, szén és épület anyagok kereskedéséhez.

Telekkel irodával rendelkezem.

Ajánlatokat 1889 „szakértelmet kérek” jelige alatt a kiadóhivatalba.

Kardos B. Dezső gőzfavágója és fakeskedése

Elsőrendű bükk és cserhasáb tűzifa őiben és aprítva. Hiteles hidmérlegelés. Száraz asztalos és építőanyag állandóan raktáron. Telefon 336. szám. ASTRA motorgyárral szemben 13749

Vételeknyeszer nélkül látogassa meg

DAMA

harisnya áruházat Str. Alexandri (Salacz-u.) 1. Kelet híripiroda mellett. Mindennemű női, férfi és gyermek harisnyák nagy választékban. Ugyanott Dama fűtőterem ez előtt Neustadt és Herzog. 13084

Brilliansárut, gyöngyöt, platinát, arany és ezüst árakat és hamis fogsorokat magas áron vesznek: Kun ékszerész, Arad.

Apró hirdetések.

Levelezés.

„FAUST” jellegű levél van az ismert helyen. 1889

Alkalmazás.

JÓLFOZÓ szakács 36 bizonyítvánnyal felvétetik. Cím a kiadóban. 4000

INTELLIGENS magyar leány házi- és szociális vagy hasonló állást keres, megkeresőket a kiadóba „Georgina 2” jellegűre. 1898

VASKERESKEDŐ segéd, nőtlen, állást keres. Cím Kiss Béla, Arad Calea Săguna 126. 1844

SZŐLŐKERTŐ és pincő mester, fiatal nő, megfelelő állást keres. Cím a kiadóhivataltban. 1864

BEJÁRÓ FŐZŐT keresek azonnali belépésre. Neuman-palota II. emelet 17. ajtó. 1881

MINDENES FŐZŐ azonnali felvétetik Str. Cotului (Könyök-utca) 4. 1890

VARRÓLEANYOKAT felvesszünk. Stern Testvérek, Strada Mețianu (Forray-utca) 2. 13226

MINDENES főző nő kisebb családhoz jó fizetéssel felvétetik. Bergné, fehérmű L. Strada Emănescu (Deák Ferenc-utca) 7. 13226

FIATAL fűszerkereskedő segéd és egy tanonc fizetéssel azonnali belépésre kerestetik. Singer Adolf, Piața Catedrală (Tékély-tér.) 13226

ASSZONY, polgári családból két gyermek mellé magas fizetéssel felvétetik. Jelentkezés Muzsaj József lakásán Mironita-palota. 1890

NÉGY középiskolát végzett gyakorlatot azonnali belépésre keresünk Kornis Testvérek. 13094

FERFI INGEKET jól képzett vatrónok munkát kaphatnak az első aradi úri szabóságban Str. Alexandri (Salacz-utca) 1. bent az udvarban. 1893

KISZOBALÓ LEANY a papírszakmából felvétetik. Cím a kiadóban. 1894

PENZTÁRNOK KISASSZONY, számláiban járatos, főmunkán beszélő, felvétetik. Cím a kiadóban. 1898

PERFECT KÖNYVELŐ, román, magyar, német gépiró magas fizetéssel felvétetik. Cím a kiadóban. 1898

Vétel és eladás.

HÁROM m. finom futószőnyeg, lenvászon és lehdamaszt ágyneműk, damaszt asztalneműk, ezüst kanalak, chinaezüst keretes toalette tűkör, goblein képek, kézimunka asztalterítő, 2 m. valódi kék csipke, róka boa, polyahuzatok, 41-es férfi cipő, dísz tárgyak s. b. eladók. Str. Consistorului 12. (volt Batthyány-utca 23.) I. em. jobb. 1000

ELADÓ 3 járatú malom berendezés szitával, kabona tisztítóval, egy 20-as HP. gőzmozgató erővel. Simándi-malom. 1863

TAKARMÁNYRÉPA q-ként 35 lei. Str. Abatorului (Vágóhid-utca) 30. 1868

ELADÓ körülbelül 2 m. kék szőnyeg, szappan, múlt évi fűzés, Érdeklődni Simándi-malom. 1863

MÉHESHÁZ 52 méhesalád berendezésére 16 méhesaláddal eladó. Arad-Gái Str. Bisericii (Templom-utca) 22. 1370

SZÁZNYOLCVEN DARAB anyajuh bárányai eladó. Pusztá Szentpál, Dánfalva. 1866

A NAGY KERESLETRE VALÓ TEKINTETTEL sürgősen keresünk antik bútorokat, perzsa szőnyegeket, festményeket, műtárgyakat, régi üveg és porcelán tárgyakat, japán vázákat és ezüst ötvös munkákat. Vidéki meghívásra kiutazunk. Szépművészeti Szalon, Ortutay-palota. 13773

FATIOL harisnyák minden divatban legelőbbben Dama harisnya áruházban Strada Alexandri (Salacz-utca) 1. 13084

BURGONYA legelőbb rendű julánvosna kapható. Piața Avram Iancu (Szabadságtér) 9. pincében. Grosz Jenőné. 1889

URISZORA vadonatú, elegáns, angol ruhá bögarnitúrával eladó. „Salon Artistique” (Fischer Elz-palota.) 13576

RITONÓ ÜZLETI KÖNYVEK, IRODAI CIKKEK és első hangjegyek. 100.000 kötetes kölcsönkönyvtár Kerpátnál. Telefon 385. 13625

MŰTÁRGYAKAT, porcellánokat, japán és kínai dolgokat, antik bútorokat, érces tárgyakat, perzsa és szamirnaszőnyegeket, egész gyűjteményeket a legmagasabb árban vásárol a Salon Artistique Bulev. Regina Maria 20. (Fischer Elz-palota.) 11895

SZÖVETEK, mosók, vásznak, női kalapok eladó, Posch útvezetékben Strada Hainescu (Deák Ferenc-utca) kaphatók. 1900

ELADÓ egy nagy kétajtós mészáros ígérszekrény. „Mignon” oszokoládégyár, Tul. Regina Maria 21. 1887

PORTALE rolókkal és egy rolós üvegajtó eladó. Cim a kiadóban. 1883

TISZTA GYERMEKÁGY sodronybetéttel és matraccal, egy fehérmű és ruhára beosztott szekrény kisebb villany- és gázlámpa, üvegernyők eladók. Megtekinthető 11-12 óra között Str. Mărășesti 34. (Kossuth-utca) 53. 1884

GYÖNYÖRŰ fekete zongora 20 ezer Leleért eladó. Uranus-iroda főpostával szemben. 13018

PERZSASZŐNYEG 1x2 elutazás miatt a mai napon 8000 Leleért. Modern 2-ös pénzszekrény, egészen új barna angol bőrgarnitúra eladó. Uranus-iroda főpostával szemben. 13018

EGY szoba konyha teljes komplett berendezés eladó. Uranus-iroda főpostával szemben. 13018

MOTOR RAKTÁROMBAN ebédők, háló szobák, valamint kárpitos árak olcsó áron kaphatók. Wiesenfeld, Strada Emănescu (Deák Ferenc-utca) 40a) 13538

Ingyenlen.

KÉTJÁRATÚ új malom 25 lóerős szivattyú benzinnel, radiál felvonó és koptató gépekkel eladó. Esetleg a gépek külön is eladó. Cim a kiadóban. 1807

ELADÓ urház nagy kerttel Săga, Trei-iori-utca 56. szám. 1878

BUL. GRN. DRAGALINA (Apponyi-örvön) emeletes ház belvárosban kisebb-nagyobb bér- és magánházak, tüzelőhelyiségek eladó. Különböző birtokok és szőlőket ajánlunk és kerestünk. Savoy-ög, tiukereskedelmi iskola mellett. 18787

MODERN magánház háromszobás lakással eladó. Cim a kiadóban. 1852

ARADHEGYALJÁN 7 és 1/2 hold beültetett szőlő lakóházzal és felszereléssel előnyös feltételek mellett eladó. Bővebbet Strada Romanului (Zrinyi-utca) 3a) Szeredy. 1887

Üzletek.

FENYES ÜZLETE LESZ, ha hirdetését az „Aradi Közlöny” „Üzletek” rovatába jeladja.

ELŐNYOMDA berendezéssel eladó. Cim Strada Cozmalniceanu (Mikós Kelemen-utca) 8. sz. 1888

FŐUTVONALON egy főforgalmu üzlet pincével, elutazás miatt átadó. Ajánlatokat „Főutvonal” jellegre kiadóhivataltba. 1879

BELVÁROSBAN egy kisebb vendéglő teljes felszereléssel, esetleg más üzlet céljára eladó. Uranus-iroda főpostával szemben. 13018

NAGY lövedélmot hajtó téglák és csőrépnyár hat hold területtel, azonkívül egy 4 járatú egy éves modern malom-felszerelés eladó. Uranus-iroda főpostával szemben. 13018

Oktatás.

MAGANTANULÓKAT, iskolai tanulókat vizsgára előkészítik, franciául tanítok. Strada Calvin 8. emelet. 1882

Különféle.

TALALTATOTT szerdán este a Darányi-utcában egy nagyító üveg. Tulajdonosa átveheti Darányi-utca 2. Bujdosné. 1896

VILLANYSZERELÉST, csengőberendezést legelőbbben vállal Schwarz mester Strada Brancovici (Lázár Vilmos-utca) 2. 12818

DIRECTE importált legfinomabb eredetű norvég, kevéssé hárszagu Cod-liver-olaj. Csukamájolaj dr. Földes Béla gyógyszerész Árad. 12831

BRILLIANS KÖVEKET,
ARANY ÉS EZÜST TÁRGYAKAT
platinát legmagasabb áron vesz: 18075
Kirsch Jenő, ékszerész Str. Mețianu (Forray-u.) és Str. Barthelemy (Hákosy-u.) sarkán.

„IDEI”
szállítási vállalat Aradon.
seját teherautóján
ORADEA-MARE—ARAD (Lei 110)
ARAD—TIMISOARA (70 bani)
között legelőnyösebben
áruszállítást eszközöl.
Telefon 305. és 306. 1888

Banca Agrara Timisana S. P. A.

Temesi Agrár Takarékpénztár R. T.

Alapított 1869.

Központ: Temesvár. Fiók: Arad.
Telefon: 6, 1466, 1674, 1675. Telefon: 800, 801, 803.

A központi devizaellenőrző-bizottságtól nyert végleges felhatalmazás alapján újból felvettük üzletkörünkbe

devizák és valuták vételét és eladását.

A legelőnyösebben és leggyorsabban teljesítünk

átutalásokat a bel- és külföld minden piacára. I I I I I I I I I I

HA AZT AKARJA hogy mindig szép, fehér kezei és finom lágy arcbőre legyen. Nőstulajdonosok és szépségét csak akkor nyeri el — ha használja epődsul az „ELYSEE” krémet nappalra, vey éjjelre „ELYSEE” koncesőt. Minden ismerősének ajánlja — ha bebizonyosodott annak esodás hatásáról. Nincs többé szepője, ha használja az „Elysee” „Discret”-et. Az összes „Elysee” készítmények főraktára. Silesen huévtra parfümöt beuzerzsz, amiket gyári áron szállítunk: KIGYO nagydrogueria ARAD

Utleveleket 55 leleért láttaozunk. Gyűjtőhelyek: Fürst Jenő pénzváltóüzlet, Bulv. Reg. Maria (Andrássy-tér) 20. és Weiss Dávid nagykereskedése Str. Mărășesti (Kossuth-utca.)

Nyomatott az Aradi Nyomda Vállalat rotációs gépén. Kiadóhivataltban Kirsch Jenőnél.